

Tweede Kamer

32 141 Wijzigingen van de Pensioenwet in verband met het uitbreiden van de werkingssfeer voor ondernemingspensioenfondsen
nr. 3 Memorie van Toelichting
22 september 2009

1. Aanleiding

Dit wetsvoorstel beoogt door aanpassingen in de Pensioenwet het mogelijk te maken dat bestaande ondernemingspensioenfondsen samengaan, waardoor een ondernemingspensioenfonds voor meerdere ondernemingen of groepen financieel afgescheiden pensioenregelingen kan uitvoeren.

[...]

2. Advies van de Stichting van de Arbeid¹

Het samen laten gaan van ondernemingspensioenfondsen – dan wel het op andere wijze ervoor zorgen dat een ondernemingspensioenfonds voor meerdere werkgevers (zonder onderlinge band) actief kan zijn – vergt een wijziging van de zogenaamde taakafbakening tussen pensioenfondsen en verzekeraars. Deze taakafbakening is tot stand gekomen in overleg tussen sociale partners, de pensioenkoepels en het Verbond van Verzekeraars. Gezien de ontstaansgeschiedenis van de taakafbakening heeft het kabinet advies aan de **Stichting van de Arbeid (StvdA)** gevraagd (zie KamerstukkenII 2008/09, 30 413, nr. 117). De **StvdA** werd daarbij verzocht om bij de vaststelling van het advies alle partijen te betrekken die destijds betrokken waren bij de afspraken inzake de taakafbakening.

In de achtergrondnotitie behorende bij de adviesaanvraag werd een «multi-opf» geschetst waar werkgevers zich rechtstreeks toe zouden kunnen wenden voor de onderbrenging van een pensioenregeling. Op 27 februari 2009 heeft de **StvdA** haar advies vastgesteld. Ook de drie pensioenkoepels en het Verbond van Verzekeraars hebben het advies van de **StvdA** onderschreven.

De **StvdA** onderkent in haar advies de problematiek waar ondernemingspensioenfondsen mee worden geconfronteerd. De **StvdA** pleit er in haar advies voor om aan deze problematiek tegemoet te komen, zonder onnodig diep in te grijpen in de bestaande afspraken inzake de zogenoemde taakafbakening. De brede aanpak waarbij werkgevers een pensioenregeling rechtstreeks kunnen onderbrengen bij een multi-opf wees de **StvdA** op grond daarvan af. De **StvdA** pleitte ervoor het wel mogelijk te maken dat al bestaande ondernemingspensioenfondsen worden samengevoegd. Daarbij heeft de **StvdA** een suggestie gedaan om te waarborgen dat inderdaad uitsluitend bestaande ondernemingspensioenfondsen van deze route gebruik kunnen maken. Daartoe stelt de **StvdA** voor om als voorwaarde te stellen dat de betreffende pensioenregeling al langere tijd bij een ondernemingspensioenfonds is ondergebracht. Deze suggestie is in dit wetsvoorstel nader uitgewerkt. In haar advies geeft de **StvdA** aan dat het huidige artikel 106 in de Pensioenwet voldoende houvast biedt om te voorzien in een redelijke vertegenwoordiging vanuit de stakeholders in het multi-opf. Op grond van artikel 106 in de Pensioenwet moet in de statuten van een pensioenfonds onder andere worden geregeld hoe bestuursleden en leden van de deelnemersraad worden benoemd. Daarmee is echter niet gewaarborgd dat de achterliggende ondernemingen (of groepen) zijn vertegenwoordigd in het bestuur of de deelnemersraad van het multi-opf. De regering acht het evenwel van belang minimale waarborgen op te nemen in het wetsvoorstel ten aanzien van de samenstelling van het bestuur en de deelnemersraad. Hieronder wordt nader ingegaan op de overwegingen bij deze keuze.

De **StvdA** geeft in haar advies te kennen dat niet kan worden voorzien hoe het multi-opf zich zal ontwikkelen. Aan het slot stelt de **StvdA** voor om aan de hand van de opgedane ervaringen de betreffende regelgeving te evalueren. Ook de regering acht het zinvol en wenselijk om na een periode

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

van circa vijf jaar – mede afhankelijk van de mate waarin gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om ondernemingspensioenfondsen samen te voegen – de uitwerking van het onderhavige wetsvoorstel in de praktijk te evalueren.

3. Samenvoeging van ondernemingspensioenfondsen wordt mogelijk

Uit het advies van de **StvdA** blijkt dat er een breed draagvlak bestaat voor het creëren van de mogelijkheid voor samenvoeging van bestaande pensioenfondsen. Hiertoe wordt in dit wetsvoorstel de domeinafbakening i.c. de wettelijke definitie van ondernemingspensioenfonds aangepast. Dat wil zeggen dat een ondernemingspensioenfonds niet langer alleen voor een onderneming of groep werkzaam kan zijn, maar ook voor meerdere ondernemingen of groepen indien dat gebeurt door samenvoeging van de pensioenfondsen van die ondernemingen of groepen.

Teneinde de ingreep in de domeinafbakening zo beperkt mogelijk te houden, gaat dit wetsvoorstel uit van samenvoeging van reeds bestaande ondernemingspensioenfondsen. Daarbij wordt voorgesteld dat de betrokken ondernemingspensioenfondsen ten minste 5 jaar moeten hebben bestaan alvorens samen te mogen gaan. In het licht van het brede draagvlak voor een dergelijke aanpak heeft de regering het advies van de **StvdA** op dat punt dus gevolgd.

[...]

Met de samenvoeging van ondernemingspensioenfondsen kunnen in het bijzonder ten aanzien van de (pension fund) governance schaalvoordelen worden gerealiseerd. In de institutionele zin van het woord (qua «look & feel») verandert er in de kern echter niets: er is een bestuur waarin in ieder geval werkgevers en werknemers vertegenwoordigd zijn. Ook moet er een verantwoordingsorgaan zijn én intern toezicht. Immers, de «Principes voor goed pensioenfondsbestuur», zoals die op 16 december 2005 zijn vastgesteld door de **Stichting van de Arbeid**, zijn via artikel 33 van de Pensioenwet onverkort van toepassing. Evenmin verandert de positie van de deelnemersraad. Kortom, het pensioenfonds waarin meerdere ondernemingspensioenfondsen zijn samengevoegd, is een gewoon (ondernemings)pensioenfonds in de zin van de Pensioenwet.

Dat laat onverlet dat het multi-opf ook overeenkomsten kent met een bedrijfstakpensioenfonds, met name waar het gaat om de meer indirecte band tussen het bestuur van het fonds en de ondernemingen. Bij een multi-opf treedt hier verwatering op, zoals bij een bedrijfstakpensioenfonds ook een zekere afstand bestaat tussen het fondsbestuur en de aangesloten ondernemingen. Toch zijn er ook duidelijke verschillen. Bij het bedrijfstakpensioenfonds betreft het de uitvoering van regelingen die op bedrijfstakniveau ontstaan. De meer indirecte vertegenwoordiging van werkgevers en werknemers doet zich dus al voor bij de totstandkoming van de regeling. Dat nu is juist niet het geval bij het multi-opf. Het multi-opf kan immers slechts ontstaan doordat reeds bestaande ondernemingspensioenfondsen samengaan. Bij de totstandkoming van de regelingen en de oorspronkelijke ondernemingspensioenfondsen is sprake van een meer directe band met de onderneming. Vanuit die redenering heeft de regering er juist voor gekozen om het multi-opf te beschouwen als een ondernemingspensioenfonds en niet als een bedrijfstakpensioenfonds. Dat heeft ook geleid tot de keuze om de ondernemingen direct vertegenwoordigd te laten zijn in het multi-opf. Naar de mening van de regering past dat ook beter bij het gegeven dat het in het geval van een multi-opf om verschillende solidariteitskringen gaat, die geringfencet worden uitgevoerd.

[...]